

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Юридичний факультет
Кафедра земельного та аграрного права
Кафедра екологічного права
Кафедра трудового права
і права соціального забезпечення
Центр проблем імплементації Європейського соціального права
Асоціація Українських Правників
Асоціація випускників юридичного факультету

ВІД ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПРИРОДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР ДО ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

ЗБІРНИК ТЕЗ

**Всеукраїнської науково-практичної Конференції, присвяченої пам'яті
доктора юридичних наук, професора Василя Лук'яновича Мунтяна
з нагоди 95-річчя від Дня народження**

26 травня 2017 року

Київ

УДК 349.41/.42/.6

Укладачі:

Носік В.В., д.ю.н., проф.;
Євстігнєєв А.С., к.ю.н., доц.;
Кучерова М.П., асп.

Відповідальність за зміст та оформлення публікацій несуть їх автори.

Від правової охорони природи Української РСР до екологічного права України:
Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 26 травня 2017 р., м. Київ /
Укладачі: В.В. Носік [та ін.]; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. –
Чернівці: Кондратьєв А.В, 2017 – 352 с.

ISBN 978-966-7957-20-9

Збірник містить тези наукових доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції з обговорення актуальних проблем охорони природи, аграрного, земельного, екологічного, природоресурсного та інших галузей права крізь призму життєвого шляху, практичного досвіду і наукової спадщини доктора юридичних наук, професора В.Л. Мунтяна.

Збірник розрахований на науковців, фахівців у галузі права, студентів юридичних вищих навчальних закладів та всіх, хто цікавиться проблемами правової охорони природи, аграрного, земельного, екологічного та природоресурсного права.

УДК 349.41/.42/.6

ЗМІСТ

Розділ I

ПРОФЕСОР В.Л. МУНТЯН – ФУНДАТОР УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ШКОЛИ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ПРИРОДИ, АГРАРНОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО, ЕКОЛОГІЧНОГО ТА ПРИРОДОРЕСУРСНОГО ПРАВА

<i>Носік В.В.</i> Наукові ідеї професора В.Л. Мунтяна з правових проблем взаємодії природи і суспільства у ХХІ сторіччі.....	11
<i>Коваленко Т.О.</i> Аграрно-правова наукова спадщина професора Василя Лук'яновича Мунтяна.....	15
<i>Кулинич П.Ф.</i> Наукові ідеї проф. В.Л. Мунтяна про правову охорону ґрунтів та сучасний науковий дискурс.....	20
<i>Шульга М.В.</i> Від правової охорони природи до природоресурсного права.....	24
<i>Каракаш І.І.</i> Професор Мунтян Василь Лук'янович – талановитий вчений, доброзичливий вчитель та мудра людина.....	28
<i>Анісімова Г.В.</i> Концептуальні основи права природокористування в роботах В.Л. Мунтяна.....	33
<i>Гаєриш Н.С.</i> Професор В.Л. Мунтян – фундатор правової охорони ґрунтів в Україні.....	38
<i>Ковальчук Т.Г.</i> Актуальні питання розвитку земельних відносин в роботі професора Мунтяна Василя Лук'яновича «Правова охорона ґрунтів Української РСР».....	43
<i>Позняк Е.В.</i> Наукове і «людське» в правових поглядах В.Л. Мунтяна на екологічну культуру, екологічну свідомість і любов до природи.....	46
<i>Родік О.О.</i> Науковий внесок В.Л. Мунтяна у становлення та розвиток правової охорони землі.....	52
<i>Сич А.О.</i> Бути людиною. Ненаукові тези пам'яті Василя Мунтяна.....	55

Розділ II

АГРАРНЕ ТА ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

<i>Вівчаренко О.А.</i> Формування основ правового регулювання відносин власності на землю в Україні.....	59
<i>Єрмоленко В.М.</i> Співвідношення природних і позитивних начал у сучасному аграрному праві.....	63
<i>Уркевич В.Ю.</i> Правові питання екологізації сільськогосподарського виробництва при використанні ГМО.....	66
<i>Сидор В.Д.</i> Новели користування земельними ділянками зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.....	69
<i>Бондар О.Г.</i> До питання про забезпечення правового режиму землі як об'єкта права власності Українського народу.....	73

<i>Гафурова О.В.</i> Розвиток наукових підходів щодо екологізації аграрного законодавства.....	77
<i>Харитоновна Т.С.</i> Особливості здійснення земельного сервітуту на певних категоріях земель.....	82
<i>Бугера С.І.</i> До питання вдосконалення правового регулювання якості сільськогосподарської продукції в процесі її переробки.....	87
<i>Багай Н.О.</i> Принципи аграрного законодавства України.....	90
<i>Бахуринська М.М.</i> Правові форми державно-приватного партнерства: проблеми правового регулювання.....	94
<i>Бусуйок Д.В.</i> Управлінські та сервісні правовідносини у сфері використання й охорони земель: підходи до дослідження.....	97
<i>Григор'єва Х.А.</i> Правові особливості бюджетної дотації сільськогосподарським товаровиробникам.....	101
<i>Духневич А.В.</i> Втілення у систему національного законодавства нормативних положень багатосторонніх угод СОТ щодо забезпечення внутрішньодержавної підтримки виробництва сільськогосподарської продукції.....	105
<i>Засць О.І.</i> Деякі особливості оформлення права власності на землю в порядку спадкування.....	108
<i>Карпінська Н.В. Духневич А.В.</i> Правова природа багатосторонніх угод Світової організації торгівлі у аграрному законодавстві України.....	113
<i>Костяшкін І.О.</i> Окремі методологічні засади реалізації права власності на землю в Україні в умовах сталого розвитку.....	116
<i>Курман Т.В.</i> До питання про економіко-екологічні заходи забезпечення сталого розвитку сільськогосподарського виробництва.....	120
<i>Лісова Т.В.</i> Сучасні питання правового забезпечення відновлення земель.....	125
<i>Марусенко Р.І.</i> Традиційні права на землю.....	129
<i>Степська О.В.</i> Істотні умови договору оренди земель сільськогосподарського призначення.....	133
<i>Федорович В.І.</i> Права власників земельних ділянок та землекористувачів на користування надрами.....	137
<i>Шаранова С.В.</i> Деякі питання становлення та розвитку законодавства щодо охорони земель лісогосподарського призначення.....	140
<i>Ігнатенко І.В.</i> Правове забезпечення здійснення благоустрою як одного із етапів містобудівної діяльності.....	144
<i>Савельєва О.М.</i> Про перспективи розвитку інформаційних правовідносин в агросфері України.....	148
<i>Самсонова Я.О.</i> Правове забезпечення державної підтримки виноградарства в Україні.....	151
<i>Федчишин Д.В.</i> Щодо співвідношення понять «права на землю» та «земельні права».....	154
<i>Караханян К.М.</i> Щодо особливостей застосування окремих принципів проведення земельних торгів.....	157
<i>Волишин С.І.</i> До питання про погодження землепорядної документації.....	160
<i>Дударенко В.В.</i> Особливості агрохолдингу як організаційно-правової форми господарювання у сільському господарстві України.....	163

<i>Золотарьова Д.М.</i> Співвідношення права користування земельними ділянками для проведення розвідувальних робіт та права на геологічне вивчення ділянки надр.....	167
<i>Кондратенко Д.Ю.</i> Правові засади обліку земель.....	171
<i>Кузьменко Н.О.</i> Тенденції розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері використання та охорони земель.....	175
<i>Кулинич А.П.</i> Земельно-правова природа перспективних планів формування територій об'єднаних територіальних громад.....	180
<i>Кучерова М.П.</i> До питання про альтернативні способи вирішення земельних спорів в Україні.....	184
<i>Плотник А.О.</i> Деякі особливості реалізації права спільної часткової власності на земельну ділянку.....	188
<i>Циліорик Р.А.</i> Сільськогосподарські угіддя як основа для ведення органічного землеробства.....	191
<i>Буракова А.М.</i> До питання про способи захисту земельних прав.....	195
<i>Ущановська О.І.</i> Правові проблеми планування земель на територіях об'єднаних територіальних громад.....	198

Розділ III ЕКОЛОГІЧНЕ ТА ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

<i>Балюк Г.І.</i> Держава як суб'єкт регулювання еколого-правових відносин в Україні	202
<i>Бобкова А.Г.</i> Щодо правових засад розвитку екологічного підприємництва.....	205
<i>Костицький В.В.</i> Про необхідність третьої революційної зміни змісту доктрини екологічного права.....	209
<i>Краснова М.В.</i> Пріоритети у розвитку сучасного екологічного права України: науково-методологічні питання.....	213
<i>Кірін Р.С.</i> Проблеми об'єктного кола недобувних надрових відносин: рентний аспект.....	218
<i>Статівка А.М.</i> Екологічна складова сталого розвитку сільських територій: правовий аспект.....	222
<i>Макарова Т.И.</i> Становление и развитие экологического права Республики Беларусь.....	227
<i>Gianfranco Tamburelli</i> International cooperation for the protection of the environment and sustainable development - the situation today.....	232
<i>Соколова А.К.</i> Перспективи розвитку законодавства у сфері формування, невиснажливого використання екологічної мережі.....	237
<i>Бредіхіна В.Л.</i> Природно-ресурсний потенціал як об'єкт екологічного права.....	240
<i>Ващишин М.Я.</i> Регулятивний та превентивний вплив практики ЄСПЛ в екологічних спорах.....	245
<i>Євстигнєва А.С.</i> Окремі проблеми адаптації екологічного законодавства України до законодавства ЄС.....	249
<i>Зуєв В.А.</i> Проблеми забезпечення функціонування системи державного обліку відходів.....	253

<i>Липницька Є.О.</i> Щодо проблем створення територій природно-заповідного фонду.....	257
<i>Мороз Г.В.</i> Публічні екологічні інтереси: проблеми правового забезпечення.....	261
<i>Ролманко С.М.</i> Кліматичні стратегії міст як один із засобів нормативного забезпечення локальної кліматичної політики.....	264
<i>Сіряченко І.І.</i> Сучасні підходи до створення правової урбоекології в Україні.....	269
<i>Сустнов Є.П.</i> Міжнародно-правові аспекти розроблення екосистемного підходу.....	272
<i>Третяк Т.О.</i> Проблеми остаточного рішення у процедурі оцінки впливу на довкілля в Україні.....	277
<i>Черкашина М.К.</i> Щодо водного законодавства України та Європейського Союзу.....	281
<i>Бевз О.В.</i> Правові засади забезпечення участі громадськості в процесі прийняття рішень, що стосуються довкілля шляхом звернення із електронними петиціями... ..	285
<i>Єремсева Н.В.</i> Проблеми формування правового інституту оцінки впливу на довкілля.....	290
<i>Козмуляк К.А.</i> Правове регулювання екологічної безпеки при вирощуванні сільськогосподарської продукції вздовж автомобільних доріг.....	294
<i>Павлова О.В.</i> Питання розвитку екологічної освіти як вимога формування екологічної держави.....	298
<i>Рахнянська Т.О.</i> Суб'єктивний вимір екологічного права крізь призму доктринальних правових підходів.....	301
<i>Савчук О.О.</i> Правове регулювання інвестування лісгосподарської діяльності.....	306
<i>Слепченко А.А.</i> Правова охорона біотопів у Республіці Білорусь – орієнтир для України.....	310
<i>Туліна Е.Є.</i> Щодо принципу раціонального використання рослинного світу.....	314
<i>Шомпол О.А.</i> Правові проблеми суверенітету держав над природними ресурсами та багатствами.....	318
<i>Гольонко Р.А.</i> Окремі питання створення біосферних заповідників за законодавством України.....	321
<i>Данилюк Л.Р.</i> Види використання мисливських природних ресурсів.....	326
<i>Заверюха М.М.</i> Міжнародно-правове регулювання лісокористування в Україні....	330
<i>Коваленко Б.В.</i> Формування європейського підходу до визначення екологічних стандартів українським законодавцем.....	334
<i>Статівка О.О.</i> Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі на 2000-2015 роки»: досягнення та недоліки....	339
<i>Котич М.В.</i> Актуальні проблеми екологічного оподаткування.....	343
<i>Назаренко Т.Г.</i> Правове регулювання питання щодо доступу до екологічної інформації в Україні.....	346

Отже існуюча система державного обліку відходів дозволяє, в цілому, бачити стратегічну картину, разом з тим, у нинішньому вигляді вона аж ніяк не сприяє прийняттю оперативних рішень, можливості швидкого та ефективного реагування на зміну ситуації, виявленню порушень та забезпеченню доступу громадськості до неї. Таким чином, подальше її вдосконалення повинно відбуватись в напрямку забезпечення відображення кожної операції в сфері поводження з відходами, запровадження системи оперативного реагування на таку інформацію, введення до законодавства поняття «оператори ринку у сфері поводження з відходами» та включення їх до системи державного обліку з частковим делегуванням їм контрольних повноважень.

ЩОДО ПРОБЛЕМ СТВОРЕННЯ ТЕРИТОРІЙ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ

Липницька Є.О.,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри господарського права
юридичного факультету
Донецького національного університету
імені Василя Стуса

За роки незалежності України загальна площа природно-заповідного фонду (далі - ПЗФ) розширена більше ніж у 2 рази переважно шляхом створення багатофункціональних об'єктів природно-заповідного фонду таких категорій, як біосферні заповідники, національні природні та регіональні ландшафтні парки. Разом з цим частка територій ПЗФ складає лише 6,08 % від загальної площі території України, що є досить низьким показником в порівнянні з країнами Західної Європи, де ці показники коливаються від 10 до 25% [1]. Крім того України взяла на себе зобов'язання щодо збільшення природоохоронних територій відповідно до ратифікованих міжнародних конвенцій і угод. Отже, необхідність розширення площі, збільшення числа об'єктів ПЗФ, а також збереження існуючих територій нашої держави не викликає сумнівів. Це завдання визнається одним з пріоритетних напрямів екологічної політики держави, що отримало відображення у загальнодержавних програмах в галузі розвитку екологічної мережі та заповідної справи [2, 3], а також Законі

України «Про природно-заповідний фонд України» [4]. Однак в останні роки темпи збільшення загальної площі природно-заповідного фонду значно знизилися, почастишали випадки нецільового використання, вилучення земель та водних об'єктів природно-заповідного фонду.

Окремі аспекти створення, використання та охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду досліджувались в роботах А.Й. Годованюка, А.М. Ковтун, П.Ф. Кулинич, Н.В. Малярчук, А.М. Мірошніченка, В.В. Носіка, В.І. Семчика, Ю. С. Шемшученка, М. В. Шульги та інших. Але не дивлячись на досить пильну увагу науковців до зазначеної тематики, проблеми створення територій ПЗФ потребують подальшого дослідження.

Вищевказане свідчить про актуальність теми дослідження, метою якого є обґрунтування пропозицій щодо удосконалення порядку створення територій ПЗФ.

Порядок створення та оголошення територій ПЗФ передбачений розділом 7 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» і передбачає певну послідовність дій починаючи від підготовки і подання клопотань про створення таких територій і завершуючи прийняттям уповноваженим суб'єктом рішення. Разом з цим створення будь-якої території ПЗФ неможлива без виділення для такої мети земельної ділянки. Відведення земельних ділянок для створення територій ПЗФ здійснюється в порядку, передбаченому ст. 123 Земельного кодексу України, а саме, на підставі проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок у разі надання земельної ділянки із зміною її цільового призначення або формування нової земельної ділянки, або технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі [5].

Слід звернути увагу, що природоохоронне та земельне законодавство по-різному визначають належність земель до певної категорії та момент виникнення прав на них. Відповідно до ч.4 ст.7 Закону України «Про природно-заповідний фонд України», межі територій та об'єктів природно-заповідного фонду встановлюються в натурі відповідно до законодавства. До встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду в натурі їх межі визначаються відповідно до проектів створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Таким чином, на законодавчому рівні закріплено, що з моменту створення ПЗФ його територія охороняється як особливо цінна.

При цьому законодавство не встановлює ані обов'язковості розробки вказаних проектів, ані їх правового значення, ані співвідношення із

процедурою відведення земельних ділянок. Виходячи з цього законодавством передбачена можливість оголошення певних територій об'єктами ПЗФ, а відповідно, і віднесення цих територій до земель ПЗФ за декларативним принципом без визначення меж таких територій та розроблення відповідного проекту відведення [6, с. 43].

При підготовці проектів створення територій ПЗФ органи Мінприроди, як правило, не включають до них документацію зі землеустрою, посилаючись на відсутність такої вимоги згідно Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та коштів для замовлення такої документації. У такий спосіб закріпилася практика створення територій ПЗФ без розробки землевпорядної документації, що в підсумку призводить до відсутності відображення земель природно-заповідного призначення в Державному земельному кадастрі, що стає передумовою різного роду зловживань щодо меж територій ПЗФ та нецільового використання земель. Така ситуація зумовлюється також тим, що часовий проміжок між оголошенням про створення території ПЗФ та отриманням земель у постійне користування є дуже великим. За цей час частина переданих ПЗФ земель може бути відчужена в приватну власність.

За даними Держгеокадастру на 2015 рік межі територій та об'єктів ПЗФ встановлені в натурі (на місцевості) на площі 865,1 тис. га (24,4 %), з них: загальнодержавного значення – 628,1 тис. га (17,7 %); місцевого значення – 237,0 тис. га (6,7 %). Документи, що посвідчують право користування земельними ділянками ПЗФ, оформлені на площу 491,2 тис. га (14 %) [1].

Про нагальну потребу вирішення проблеми щодо визначення меж територій ПЗФ свідчать численні судові спори. Одним з яскравих прикладів є справа про захист земель національного природного парку «Гуцульщина», який був створений Указом Президента України ще у 2002 році, однак до сьогоднішнього моменту ним отримано документів на право постійного користування земельною ділянкою в зв'язку з непогодженням меж парку низкою сільських рад. Це призвело до того, Пістинська сільська рада Косівського району Івано-Франківської області в 2013 році затвердила генеральний план, який передбачав включення в межі населеного пункту додаткової території - 1315,4 га, до якої включено понад 600 га державних, особливо цінних земель природно-заповідного фонду покритих лісом [7].

Численні факти порушення законодавства про природно-заповідний

фонд виявляються органами прокуратури. Так, наприклад, Прокуратурою Миколаївської області в 2015 році було проведено перевірки, метою яких було зіставлення планів меж, передбачених проектами створення територій ПЗФ, із наявними рішеннями місцевих органів виконавчої влади щодо надання земель на території області, ситуаційними та кадастровими планами відведення цих ділянок. В результаті перевірок виявлено випадки накладення запроектованих до відведення земельних ділянок на території об'єктів природно-заповідного фонду. Так, розпорядженням Очаківської районної державної адміністрації передбачалося безоплатне надання громадянину у власність земельної ділянки площею 2 га для ведення особистого селянського господарства. Натомість, згідно з наявними планово-картографічними матеріалами та іншою землевпорядною документацією, запроектована до відведення ділянка, розташована безпосередньо в межах пляжної зони узбережжя Чорного моря та входить до складу РЛП «Кінбурнська коса» [8].

Таким чином, є всі підстави стверджувати про наявність неповної інформації про землі, включені до складу території ПЗФ у Державному земельному кадастрі, що стає передумовою незаконного відчуження таких земель. Варіантом вирішення даної проблеми може бути віднесення до обов'язкових елементів проекту створення території ПЗФ проекту землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду, розробка якого передбачена ст. 47 Закону України «Про землеустрій» [9]. До моменту затвердження вищевказаної документації з землеустрою органами виконавчої влади має бути забезпечено своєчасну передачу інформації щодо меж територій ПЗФ від Державного кадастру територій та об'єктів ПЗФ до Державного земельного кадастру відповідно до Порядку інформаційної взаємодії між кадастрами та інформаційними системами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України [10].

Використані матеріали:

1. Аналіз стану природно-заповідного фонду України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: pryroda.in.ua/lystopad/files/2015/02/analizpzf022015.pdf.
2. Загальнодержавна програма формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 47. – Ст. 405.
3. Загальнодержавна програма розвитку заповідної справи на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2006 р. № 70-р // Офіційний вісник України. – 2006. – № 6. – Ст. 315.

4. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992р. [Електронний ресурс] // Веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>.
5. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. — № 3. – Ст. 27.
6. Мірошниченко А.М., Правдюк В.М. Досвід правового регулювання оголошення об'єктів природно-заповідного фонду у Німеччині // Юридична Україна. – 2011. – № 7. – С.42-46.
7. Постанова Львівського апеляційного адміністративного суду від 03.11.2014 р. у справі № 876/7135/14 [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41515170>.
8. Курись А. Прокурор на заваді незаконного вилучення державних земель [Електронний ресурс] // Вісник прокуратури. – 2016. http://myk.gp.gov.ua/ua/publ_myk.html?_m=publications&_t=rec&id=130835&s=print.
9. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 36. – Ст. 282.
10. Про затвердження Порядку інформаційної взаємодії між кадастрами та інформаційними системами: постанова Кабінету Міністрів України від 03.06.2013 р. № 483 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 53. – Ст. 1934.

ПУБЛІЧНІ ЕКОЛОГІЧНІ ІНТЕРЕСИ: ПРОБЛЕМИ ВІДОБРАЖЕННЯ У ПРАВІ

Мороз Г.В.,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри трудового,

екологічного та аграрного права

навчально-наукового Юридичного інституту

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет

імені Василя Стефаника»

Практичне значення досліджуваної проблематики полягає у створенні ефективної правової моделі забезпечення екологічних інтересів різного характеру і рівня – інтересів кожної окремої людини та усього суспільства загалом в збереженні якісного стану навколишнього природного середовища. Поняття «інтерес» базується на соціологічних, економічних, психологічних та інших аспектах. Проте правове значення матиме не будь-який соціальний інтерес, а лише той, який за умови відповідності принципам і меті галузевого правового регулювання, набуде специфічної форми вираження і закріплення у вигляді правової норми.

Для нотаток

Підписано до друку 17.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆
Папір офсетний. Гарнітура Таймс.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 20,33
Наклад 300 прим.

Видавництво Кондратьєва А.В.
58013, м. Чернівці, вул. Героїв Майдану, 186-В
тел. (0372) 90-55-75
E-mail: avk_i@i.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК 437 від 26.04.2001